

6/1.

Előterjesztés

Budapest Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete számára

Előterjesztő: dr. Kocsis Máté polgármester és Sántha Péterné alpolgármester

A képviselő-testületi ülés időpontja: 2013. május 22.

..... sz. napirend

Tárgy: Javaslát pályázat benyújtására a 2013. évi Idősbarát Önkormányzat Díj elnyerésére

A napirendet nyílt/zárt ülésen kell tárgyalni, a döntés elfogadásához egyszerű/minősített szavazattöbbség szükséges.

ELŐKÉSZÍTŐ SZERVEZETI EGYSÉG: HUMÁNSZOLGÁLTATÁSI ÜGYOSZTÁLY *304*

KÉSZÍTETTE: NOVÁK IMRE HUMÁNKAPCSOLATI IRODA

PÉNZÜGYI FEDEZETET IGÉNYEL/NEM IGÉNYEL, IGAZOLÁS: *7. sz. p. f.*

JOGI KONTROLL: *e. g.*

BETERJESZTÉSRE ALKALMAS:

dr. Deák Erőg
RIMÁN EDINA

JEGYZŐ *4*

Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottság véleményezi X

Humánszolgáltatási Bizottság véleményezi X

Határozati javaslat a bizottság számára:

A Városgazdálkodási és Pénzügyi Bizottság javasolja a Képviselő-testületnek az előterjesztés megtárgyalását.

Tisztelt Képviselő-testület!

Az emberi erőforrások minisztere és a belügyminiszter az Idősbarát Önkormányzat Díj alapításáról és adományozásáról szóló 58/2004. (VI.18.) ESZCSM-BM együttes rendeletben elhatározottak szerint közös pályázatot hirdet önkormányzatok számára a 2013. évi Idősbarát Önkormányzati Díj elnyerésére.

A pályázat háttere

Az ENSZ 1991-ben elfogadott, idős emberekkel kapcsolatos alapelveinek középpontjában áll, hogy a tagországoknak az idősök vonatkozásában olyan időspolitikát kialakítását kell ösztönözniük, amely az egész élet során biztosítja az idősök számára a függetlenséget, a társadalmi részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást és a méltóságot.

A tevékeny idős kor és nemzedékek közötti szolidaritás európai éve (2012) kapcsán Magyarország kiemelt szerepet szentelt az idősök társadalmi részvétele elősegítésének.

ÉRKEZETT

2013 MÁJ 17.

11 54 2uel

A Díj célja, hogy hozzájáruljon a helyi szintű aktív önkormányzati időspolitikai megerősítéséhez, ismerje el az önkormányzatok idősekért vállalt cselekvő felelősségét, és a mindezek szellemében végzett önkormányzati időügyi tevékenységek konkrét eredményeit. A Díj adományozásával a miniszterek szándéka elismerni az eddigi eredményeket, és felhívni a figyelmet arra, hogy helyi szinten az önkormányzatok tehetnek legtöbbet az információáramlás és a párbeszéd kialakítása révén az időspolitika érvényesüléséért, az elért eredmények megismertetésével azok elismeréséért és a közösségek fejlődéséért.

A Díjat pályázat útján azok a helyi önkormányzatok nyerhetik el, amelyek:

1. ellátják mindazon feladatokat, amelyeket jogszabály a hatáskörükbe utal, és ezen felül megvalósítják az Idősbarát Önkormányzat Díj alapításáról és adományozásáról szóló 58/2004. (VI. 18.) ESZCSM-BM együttes rendelet 2 § (1) bekezdésben meghatározott alábbi általános követelményeket:

- a) aktív tevékenységükkel – különösen a pályázati lehetőségek kihasználásával – elősegítik az időskorúak helyi szervezeteinek működését, illetve hozzájárulnak szabadidős programjaik megszervezéséhez,
- b) példamutató együttműködést alakítanak ki az időügy területén tevékenységet folytató szervezetekkel, illetve személyekkel,
- c) a helyi közéletbe, illetve annak alakításába széleskörűen bevonják az időskorú polgárokat, illetve szervezeteiket,
- e) az a) - c) pontban meghatározottak megvalósításával kialakították a helyi idősbarát politika azon rendszerét, amely hosszú távon biztosítja e területen az eredményes működést.

A Díj odaítélésekor előnyt jelent:

olyan jó gyakorlatok bemutatása, amelyek elsősorban nem pénzügyi támogatással, hanem odafigyeléssel, közös összefogással, kívánja megvalósítani az adott település 65 éven felüli lakossága társadalmi részvételét, véleménynyilvánítását, társadalmi szemlélet fejlesztését a helyi ügyekben és tágabb környezetében, ehhez folyamatos párbeszédet kezdeményez, illetve tart fenn,

a pályázó helyi önkormányzat által elfogadott időügyi önkormányzati stratégiával rendelkezik,

új együttműködési formákat kereső időügyi civil érdekérvényesítő szerveződések létrehozásának segítése, az Önkormányzatok Időügyi Tanácsa Együttműködési Fórumával való együttműködés vagy tagság.

A legjobbnak ítélt pályaművek benyújtójának a 2013. évi „Idősbarát Önkormányzat Díj”-at adományozza a két miniszter közös döntéssel, az Önkormányzat Díj Bizottság javaslatai alapján, és az Idősek Világnapjához kapcsolódóan díjátadó és kitüntetési ünnepség keretében, díjazottanként 1 000 000,- Ft jutalomban részesíti.

Pályázat tartalma

A pályázó önkormányzat bemutatja a helyi időügyi tevékenységek rendszerét, a fentiekben meghatározott általános és az értékelésnél előnyt jelentő szempontok teljesülését. A pályázatban bemutatásra kerül a helyi önkormányzat kötelező feladatain felül végzett időügyi tevékenysége, kiemelt figyelmet fordítva a társadalmi részvétel elősegítésére és a társadalmi párbeszéd folyamatosságára, közösségépítő tevékenységekre.

A pályázat benyújtásának határideje: 2013. június 5. A pályázat elbírálása 2013 szeptemberében várható.

Javasoljuk, hogy Önkormányzatunk induljon a pályázaton. Tekintettel arra, hogy a pályázat benyújtásához szükséges elfogadni az idősügyi stratégiát, ezért elkészítettük az *Idősügyi Stratégia Józsefvárosban* című dokumentumot, melyet az előterjesztéshez mellékelünk.

A stratégia tartalmazza, hogy az Önkormányzat a helyi időspolitika kialakításakor figyelembe vette az EU időspolitikáját és az Idősügyi Nemzeti Stratégiát, a helyi tapasztalatokat, a felmerülő igényeket és szükségleteket, mely szerint Budapest Főváros VIII. kerületében élő idősokorú:

- a társadalom megbecsült tagja legyen,
- egészséges legyen,
- ne legyen magányos,
- biztonságban és védettségben éljen.

A stratégia bemutatja az Önkormányzat által biztosított szolgáltatásokat, ellátásokat, feladatokat. A Józsefvárosi Önkormányzat idősügyi stratégiájának céljai, jövőbeni tervei között olyan feladatok ellátása szerepelnek, melyekkel az Önkormányzat megteremti az idősokkal való minél szélesebb körű gondoskodás feltételeit és amelyek biztosításával az idősök meg tudják őrizni aktivitásukat. A Józsefvárosi Önkormányzat további célja, hogy egy rendszerbe terelje az idősökkel foglalkozó önkormányzati, civil, egyházi szervezeteket és eljuttassa az információkat mind a szervezetek, mind az idősök részére. A jövőre vonatkozóan fontosnak tartjuk az idősök ellátásának további fejlesztését, valamint a róluk való minél szélesebb körű gondoskodás feltételeinek megteremtését.

A pályázatban a stratégiában foglaltakon túl be kívánjuk mutatni:

- az Őszirozsza Gondozó Szolgálat és az Idősök Klubjainak aktív tevékenységét,
- a pénzbeli és természetbeli ellátásokat (segélyeket),
- szociális szolgáltatásokat (házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, étkeztetés, idősök nappali ellátása, idősök átmeneti elhelyezése, fodrász, pedikűr, gyógyfürdő, masszázs, életmentő pont)
- szabadidő eltöltését (kirándulások, múzeum-, mozi- és színházlátogatások, egyéb kulturális programokon való részvétel, a Balaton partján lévő önkormányzati tulajdonú táborban üdülés (Káptalanfűred), kézműves foglalkozások, teadélutánok, felolvasó estek, művészeti fesztiválok, vers- és prózai mondó és író események, táncsoport működtetése, önmegvalósító klub (zene, tánc, képzőművész, irodalom rendezvények), .
- egészséges életmód feltételeinek támogatását, egészségfejlesztést, egészségmegőrzést (egészségügyi felvilágosító előadások, tanácsadás, prevenció programok, idősök sport játéka, torna, sakk, kártya, szűrőprogramok, egynapos sebészet),
- esélyegyenlőséget (informatikai képzés, angol és német nyelv tanítása, internetezési lehetőség biztosítása),
- egyéb „jó gyakorlatok”-at (közbiztonságot nyújtó tevékenységek, Józsefváros kártya, jogi tanácsadás, civil szervezetekkel való együttműködés, konferencia, előadóestek, Nyugdíjasok Akadémiája)

Kérjük a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy fogadja el az *Idősügyi Stratégiát* és támogassa az Idősbarát Önkormányzat Díjra történő pályamunka beadását. A pályázat benyújtása költségvetési fedezetet nem igényel. Az Önkormányzat az általa működtetett egészségügyi szolgáltatáson, kulturális tevékenységeket szervező és a szociális feladatokat ellátó intézményeken, társaságokon keresztül finanszírozza a tevékenységek fedezetét az éves költségvetésében, illetve esetenként – külön döntéssel – a polgármesteri vagy alpolgármesteri keret terhére biztosítja a programok költségét.

A Képviselő-testület hatásköre a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (3) bekezdésén, a 13 §. (1) bekezdés 4., 8. pontjában és a 23. § (5) bekezdés 11. pontjában foglaltakon alapul.

Mindezek alapján kérem az alábbi határozati javaslat elfogadását.

HATÁROZATI JAVASLAT

A Képviselő-testület úgy dönt, hogy

1. elfogadja az előterjesztés mellékletét képező kerületi Idősügyi Stratégiát,
2. az Önkormányzat pályázatot nyújt be a „2013. évi Idősbarát Önkormányzat Díj”-ra,
3. felkéri a polgármestert a határozat 2. pontja szerinti pályázat benyújtásához szükséges dokumentumok aláírására és benyújtására.
4. felkéri a polgármestert, hogy a határozat 2. pontjában meghatározott pályázat eredményéről tájékoztassa a Képviselő-testületet,

Felelős: polgármester

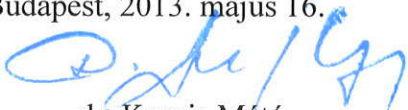
Határidő: 1-2 pont esetében: 2013. május 22.

3. pont esetében: 2013. június 5.

4. pont esetében: a pályázat eredményhirdetését követő 2. rendes képviselő-testületi ülés

A döntés végrehajtását végző szervezeti egység: Humánszolgáltatási Ügyosztály

Budapest, 2013. május 16.

dr. Kocsis Máté
polgármester

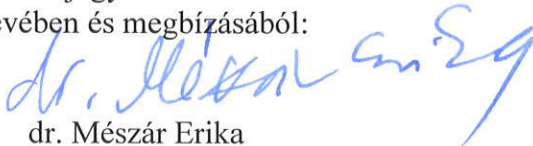
Sántha Péterné
alpolgármester

Törvényességi ellenőrzés:

Rimán Edina

jegyző

nevében és megbízásából:

dr. Mészár Erika
aljegyző

2013 MÁJ 17.

Idősügyi Stratégia Józsefvárosban

Üzenet:

Az időskorúak értékes erőforrást jelentenek a társadalom számára.

Általuk öröklődnek a megőrzött értékek, normák és tapasztalatok.

Az időskorúak az emberiség intellektuális, érzelmi és szociális tartalékai

Idősügy Nemzeti Stratégia

Józsefváros, 2013. május ...

Bevezető

Az embert az idő foglalkoztatja. Nemcsak a tudomány és nemcsak a társadalom szervezői foglalkoznak az idősödéssel, hanem a művészetek is. A művészek érzékenységének és ábrázoló készségének hála, festményeken, fotókon, de regényekben és versekben is megfigyelhetjük, hogyan változik a természet és hogyan változnak az élőlények is az idővel. Sorsok, életutak jelennek meg ilyenkor és képet kapunk világunkról, múltunkról, jövőnkéről. Művészeti alkotások sora mesél az öreg halász kitartásáról, a bölcs mester tanításairól, az öregek arcvonásairól, a ráncokról, időskori emlékezésekről, a lelkiismeret-furdalásokról, az elmúlt boldogságról, az elhagyott kedvesekről, a meghalt vagy soha elő nem kerülő katonáról, fiúról, apáról. Nem véletlenül szól a világirodalom nagy része az elmúlásunkról. Ilyen élményekkel, gondolatokkal élnek együtt az idős emberek, és ennek feldolgozásban, kell nekik segíteni, mert kötelező segíteni, hiszen egy társadalom értékét, érdemeit az is minősíti, milyen a kapcsolata az öregeivel, nem lehet választható megoldás, hogy a magatehetetlen, idős embert felvisszük a nagy hegyre és magára hagyjuk. Dolgunk, hogy melléjük telepedjünk, megfogjuk a kezüket, segítsünk, ha nehezen indulnak el, segítsünk, ha éhesek, ha betegek, ha magányosak vagy csak szomorúak. A Józsefvárosi Önkormányzat ez utóbbi magatartást választotta, ez a szemlélet jellemzi, mikor a kerületben élő idős emberek egészségügyi, szociális vagy kulturális életével kapcsolatban hoz döntést, ennek a szemléletnek a bemutatásról szól a stratégiánk.

Előzmény

Az ENSZ közgyűlése 1991. évben nyilvánította október 1-jét az Idősök Világnapjává. 1999. év volt az Idősök Nemzetközi Éve, melynek üzenete a minden korosztály számára kedvező társadalom kialakítása négy fő dimenzió mentén, amelyek a következők:

- az élethosszig tartó fejlődés lehetősége,
- a generációk közötti kapcsolatok biztosítása,
- az idős emberek helyzete,
- a társadalom elöregedésének kezelése.

Célkitűzésként az alábbi irányvonalakat határozták meg, amellyel a társadalom bebizonyíthatja, hogy tiszteli elődeit, gondoskodik öreg korukban azokról, akik felnevelték a társadalom aktív tagjait:

- az idősebb emberek és a fejlődés,
- az egészség és jó közérzet elősegítése idős korban,
- gondoskodás kedvező és támogató környezetről.

Magyarország Országgyűlése fentiek szellemében a 81/2009. (X. 02.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát 2009-2034-ig. A Stratégia több mint 20 évre fogalmazza meg azokat a javaslatokat, amelyekkel biztonságosan és méltó körülmények között élhetnek az idős emberek. A stratégiában kiemelt szerepet kap az aktivitás és a függetlenség megőrzése, a biztonság illetve a megfelelő életminőség garanciája, a betegség kockázatának alacsonyan tartása és az esélyegyenlőség, meghatározza a fejlesztendő területeket is.

Korunk egyik meghatározó jellemzője, hogy megnőtt a születéskor várható élettartam, ez pedig igazi kihívást jelent a modern társadalmak vezetői számára, de a szakmai tapasztalatok alapján az öregedés kihívást jelent az egyén számára is. Az öregkor próbatétel, hogy megküzdjön az ember az élőlényekre jellemző genetikailag programozott időbeni változással, annak folyamatával és a korrallal előrehaladva szaporodó nehézségekkel és veszteségekkel. Ilyen veszteségek a testi erő, a munkavégző képesség és az alkalmazkodási képesség csökkenése, az érzékszervek fogyatékossá válása, a sejtvesztések és azok miatt szükséges regeneráció vagy pótlás.

A Józsefvárosi Időügyi Stratégiát az alábbi gondolatok, elvek mentén állítottuk össze:

1. az emberek koruk előre haladtával mindinkább különböznek egymástól és ezért nincs ún. egységes öregedési minta, de elmondható, hogy van egészséges öregedés,
2. fontos megközelítési mód, hogy az idős emberek időnként azért betegek, mert megbetegedtek és nem azért, mert idősek,
3. az idősödéssel mindinkább – a szakirodalomban használt - "négy I"-vel lehet számolni az orvoslásban, az ápolásban és a gondozásban egyaránt. Ezek a területek a következők:
 - Immobilitás (mozgásképtelenség),
 - Instabilitás (állásképtelenség vagy probléma),
 - Intellektuális hanyatlás,
 - Iatrogénia (az egészségügyi ártalmak).

Az idősebbeknél - a már említett változások és jellemzők miatt - a velük való stratégiák speciálisak, körültekintő és gondos munkát igényelnek nagyfokú empátiával, és személyre szabottnak, a kapacitást figyelembe véve és mégis hatékonyan.

Józsefvárosban többféle szereplőt találunk az idősök érdekében tevékenykedők között: önkormányzati, civil, egyházi és egyéb szervezetek szolgáltatásai működnek az idősök életminőségének javítása érdekében. Helyzetelemzésre és a törvényi előírások, illetve a lakosság kezdeményező készségekre alapozva, az önként vállalt feladatokat feltérképezve teszünk javaslatot az önkormányzati időspolitikájának főbb céljaira és intézkedéseire.

Helyzetelemzés

1. időskor fogalma

Az „időskor” értelmezése több vonatkozásban is tárgyalható. Az, hogy ki milyen idős, kifejezhető az évek számával, de a biológiai életkor eltérhet ettől, hiszen ez az egészségi állapot függvénye. Beszélhetünk pszichológiai életkorról, tehát arról, hogy ki milyen idősnek érzi saját magát vagy szociológiai életkorról, amelyen azt értjük, hogy a társadalom milyen idősnek tart valakit.

Hazánkban általában a nyugdíjazás időpontjától számítódik – társadalmi szinten – idősnek az ember. A nyugat-európai országokban, általánosságban 65–70 éves kortól tekintik idősnek az ott élőket. Az Időügyi Nemzeti Stratégia az Egészségügyi Világszervezet életkor szerinti felosztását használja:

- a 60–74 év közöttiek az idősödők,
- a 75–89 évesek az idősek,
- a 90 év fölötti személyek a nagyon idősek.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasok és növekszik az özvegyek és egyedül élők száma, aránya. A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama.

Az aktív időskor, aktív idősödés fogalmát a WHO, az ENSZ Egészségügyi Szervezete vezette be. Az aktív időskor egyénre és egy-egy társadalom idősödő populációjára egyaránt vonatkozatható, egészségben és fizikai, szellemi és mentális kapacitások birtokában megélt időskort jelent. Az aktivitás fogalma azonban nem mosható össze a munkaerőpiaci aktivitással, ez kulturális, gazdasági, társadalmi, közéleti aktivitást jelent.

2. VIII. kerületi statisztikai adatok

A stratégia elkészítésekor a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság, valamint a Budapest Józsefvárosi Önkormányzat és intézményei által nyilvántartott adatokat vettük alapul.

<i>Józsefváros népessége és életkora a Népszámlálási nyilvántartó 2013. évi adatai alapján</i>	<i>Nő (fő)</i>	<i>Férfi (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>
<i>100+</i>	<i>1</i>	<i>-</i>	<i>1</i>
<i>95-99</i>	<i>47</i>	<i>16</i>	<i>63</i>
<i>90-94</i>	<i>305</i>	<i>93</i>	<i>398</i>
<i>80-89</i>	<i>1840</i>	<i>726</i>	<i>2566</i>
<i>70-79</i>	<i>2694</i>	<i>1488</i>	<i>4182</i>
<i>60-69</i>	<i>4173</i>	<i>3274</i>	<i>7447</i>
<i>19-59</i>	<i>21171</i>	<i>21441</i>	<i>42612</i>
<i>0-18</i>	<i>4720</i>	<i>4933</i>	<i>9653</i>
<i>Teljes népesség</i>	<i>34951</i>	<i>31971</i>	<i>66923</i>

<i>Főellátások a Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság 2012. évi nyilvántartása alapján</i>	<i>Nő (fő)</i>	<i>Férfi (fő)</i>	<i>Összesen (fő)</i>
<i>öregségi nyugdíjas</i>	<i>8400</i>	<i>4503</i>	<i>12903</i>
<i>korbetöltött öregségi nyugdíjas</i>	<i>7890</i>	<i>4423</i>	<i>12313</i>
<i>korhatár alatti öregségi nyugdíjas</i>	<i>1385</i>	<i>905</i>	<i>2290</i>
<i>korhatár alatti öregségi nyugdíjas</i>	<i>23</i>	<i>80</i>	<i>103</i>
<i>nőknek járó 40 év jogosultság utáni ellátás</i>	<i>487</i>	<i>0</i>	<i>487</i>
<i>korhatár alattinak járó ellátás</i>	<i>475</i>	<i>440</i>	<i>915</i>
<i>korhatár előtti ellátások</i>	<i>448</i>	<i>265</i>	<i>713</i>
<i>szolgálati járandóság</i>	<i>27</i>	<i>175</i>	<i>202</i>
<i>rokkantsági és rehabilitációs ellátások</i>	<i>1347</i>	<i>1162</i>	<i>2509</i>
<i>özvegyi és szülői nyugdíjas</i>	<i>299</i>	<i>24</i>	<i>275</i>

Budapest közel 2 milliós lakosságából megközelítőleg 70 ezren a VIII. kerületben élnek. Józsefváros Budapest egyik legsűrűbben lakott kerülete, ezen kívül még a legnépesebbek közé is tartozik. A népmozgalom tekintetében, a vándorlásokat figyelembe véve az elmúlt évtizedben nőtt a betelepülők száma 3 %-kal.

Korösszetétel szempontjából nem rossz a helyzet, az idősök száma, a 65 éven felüliek aránya 18 %, bár a kerület népessége enyhén öregedő tendenciát mutat. A 65 év feletti korosztályt tekintve Józsefváros a budapesti kerületek között jó helyzetben van, a negyedik legjobb helyen áll. A kerület lakosság fogyását jelzi, hogy még mindig magasabb a halálozások száma a születéseknél. Jellemző, hogy magas az egyszemélyes háztartások aránya, ez az arány 40 % felett van, amely a budapesti átlagnál jelentősen magasabb. 1970 óta megduplázódott az egyedül élők száma.

A kerületben végzett kutatások azt mutatják, hogy az itt élők jövedelmi pozíciója gyengébb a budapesti átlagnál. Az adatok szerint ezer lakosra 390 adózó jutott, ez messze a legalacsonyabb érték Budapesten. A helyzetelemzés szempontjából figyelembe kell vennünk, hogy a demográfiai öregedés nem valamiféle káros jelenség, amely ellen küzdeni kell, hanem éppen ellenkezőleg nagyon is szerves része társadalmunknak. Figyelembe kell venni, hogy Józsefvárosban a születések száma nem nő, azonban az idősök aránya a társadalomban növekedni fog. Az időskorúak arányának növekedése nagy kihívás az egészségügy számára is, a megelőzés és a gyógyítás területén, de a helyi társadalom egészének is a szociális gondoskodás szempontjából. Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Ha az idős ember egyedül marad, izolálódhat, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége gyengülhet, beszűkülhet érdeklődése, világa. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása, de gyakran menekülnek az idősök az alkoholba is. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia. A szakmai tapasztalatokból megállapítható, hogy az életkor emelkedésével párhuzamosan növekszik, meghatározóan a 70 éves és e feletti esetében az egészségügyi kiadások összege. Az idősökkel való törődés társadalmi érdek. Nem beszélhetünk a kerületről, ha nem említjük az árnyoldalakat is. Fejes Endre, a kerület életének irodalmi megörökítője, ezerszer áldott Józsefvárosról beszél, ahol egyszerre jelenik meg a jó és rossz, a menny és pokol. Az árnyoldalhoz tartozik, hogy hiába zajlik a kerület újjáépítése, még mindig sok a lepusztult épület, sok a nehéz körülmények között élő család.

Jogszabályi keretek

Hazánkban az idősekről való gondoskodás az 1993. évi III. törvényben került tételesen rögzítésre. A törvény 56. § (1) bekezdése szerint a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják., ugyanezen § (2) bekezdés szerint a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Az időseket érintő szociális alapszolgáltatás az idősök étkeztetése, a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a nappali ellátásuk.

A Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete 496/2004. (XII.09.) számú határozatával elfogadta Józsefváros Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját, melyet a képviselő-testület 69/2009. (III.04.) számú döntésében foglaltak alapján felülvizsgált és aktualizált.

A koncepció tartalmazza különösen:

- a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,
- az egyes ellátotti csoportok (idősök, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

Önkormányzati rendeletek:

Józsefvárosban a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról helyi szabályairól szóló 37/2004. (VII.15.) sz. rendelet, illetve a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások formáiról és térítési díj fize-

tési kötelezettségekről szóló 21/2011. (IV.12.) számú rendelet alapján történik az idősök ellátása.

Segélytípusok:

- *Rendszeres szociális segély*

(egészségkárosodott személyek, vagy nyugdíjkorhatárt 5 éven belül betöltő személyek vagy 14 év alatti gyermeket nevelő személyek részére a nyugdíjminimum 90 %-a (25.650,- Ft),

- *Adósságkezelési szolgáltatás*

Jövedelemhatár egyedül álló esetében 85.500,- Ft, családos esetében 71.250,- Ft,

- *Lakásfenntartási támogatás*

0 – 71.250,- Ft-os jövedelem határig a nyugdíj minimum 250 %-a,

- *Közgyógyellátási igazolvány*

alanyi jogon: az 1993. évi III. tv. 50 § (1) a-h) pontjai alapján,

méltányossági alapon:

70 év alatti egyedülálló esetében 57.000,- Ft-os havi jövedelemig,

70 év alatti családos esetében 49.875,- Ft-os havi jövedelemig,

70 év feletti esetében 64.125,- Ft-os havi jövedelemig,

80 év feletti esetében 85.500,- Ft-os havi jövedelemig,

- *Temetési segély*

egyedülálló esetében 42.750,- Ft/fő/ hó jövedelemhatárig a nyugdíjminimum 150 %-a,

családban élők esetében 28.500,- Ft/fő/ hó jövedelemhatárig a nyugdíjminimum 100 %-a.

Fejlesztési elképzelések, jövőbeni tervek

A helyi időspolitikák kialakításakor figyelembe vesszük az EU időpolitikáját és az Idősügyi Nemzeti Stratégiát, a helyi tapasztalatokat, a felmerülő igényeket és szükségleteket, mely szerint Budapest Főváros VIII. kerületében élő időskorú:

- a társadalom megbecsült tagja legyen,
- egészséges legyen,
- ne legyen magányos,
- biztonságban és védettségben éljen.

A Józsefvárosi Önkormányzat időügyi stratégiájában a feladatok azt a célt szolgálják, hogy az idősödő emberek és az idősök meg tudják őrizni aktivitásukat.

A Józsefvárosi Önkormányzat önként vállalt feladatként - a törvényi előírásokon túl - színes programokat kíván biztosítani az idős emberek számára a nappali klubokban, a Józsefvárosi Közösségi Ház Kft. termeiben, melynek célja, hogy minél szélesebb rétegeket szólítson meg, ezért még nagyobb hangsúlyt kell fektetnünk a sajtó tájékoztató erejére. Időseink számára a helyi újság a legfontosabb hírforrás, olyan eszköz, mely mindenkihez eljut, és amelyben rendszeren megtalálhatóak a kerületi rendezvényekről szóló hírek.

A Józsefvárosi Önkormányzat további célja, hogy egy rendszerbe terelje az idősökkel foglalkozó önkormányzati, civil, egyházi szervezeteket és eljuttassa az információkat mind a szervezetek, mind az idősök részére.

A jövőre vonatkozóan fontosnak tartjuk az idősök ellátásának további fejlesztését, valamint a róluk való minél szélesebb körű gondoskodás feltételeinek megteremtését. Ennek mentén az alábbi fejlesztési tervek megvalósítását tűzi ki a Józsefvárosi Önkormányzat:

- 1. Ószirozsa Gondozó Szolgálat fejlesztése:** fontos változás, hogy 2013. évben újabb gépjárművel gazdagodik az Ószirozsa Gondozó Szolgálat, így több lehetőség nyílik a programokra való utaztatásra. A Szolgálat épületének bővítése az Önkormányzat rövid távú tervei között szerepel, így a modernizálódás során megújulhat az Ezüstfenyő Gondozóház, további létszámmal bővíthet a férőhelyeinek száma annak érdekében, hogy a mostaninál is több idős befogadására legyen alkalmas az intézmény és a jelenleginél is kényelmesebb környezetet biztosítson az Önkormányzat az időseknek.
- 2. Generációk közös programjainak szervezése:** a foglalkoztatás megszűnését követő passzivitás, hasznosságérzés hiányának oldására, valamint a fiatalok és idősek generációja közti távolság csökkentésére szolgáló rendezvényeket, pályázatokat kell szervezni. További kapcsolatépítés és ápolás szükséges az óvodákkal és az iskolákkal, a *generációk közötti híd* biztosítása és erősítése érdekében, melynek keretében együtt töltik az időt a gyerekek és nagyszülői korban lévő felnőttek.
- 3. Szabadidős programok szervezése:** a programok kiszélesítésével az Önkormányzat célja a szabadidő aktív eltöltésének biztosítása, a közösségi terek minél szélesebb körben történő igénybevételeinek biztosítása, a meglévő kulturális, szabadidős közösségi terek használata, további terek felkutatása, melyek találkozási pontként szolgálhatnak az idős embereknek. A Józsefvárosi Közösségi Házak programjai az eddigi tapasztalatok alapján jól szolgálják a különböző korosztályok kulturális igényeit, a jövőben is törekedni kell arra, hogy a Kesztyűgyár programjain részt vegyenek az idősek.
- 4. Az igénybe vehető szolgáltatási formák népszerűsítése:** az Önkormányzat által biztosított szolgáltatások médiában való népszerűsítése szükséges annak érdekében, hogy a jelenleginél több idős igénybe vegye. Az idősekkel foglalkozó önkormányzati és egyéb fenntartású szervezetek számos tanulási, képzési lehetőségeket, kulturális programokat szerveznek. Cél, hogy ezek a lehetőségek eljussanak az idősekhez.
- 5. Idősügyi felelős és Idősügyi referens** fogja össze az időseket érintő kérdéseket és kapcsolatot tart az idősügyi szervezetekkel és az idősekkel, döntéshozatal előtt véleményezi az idősekkel kapcsolatos előterjesztéseket, ezáltal biztosítva az érdekképviseletüket.
- 6. Integrációs szemlélet kialakítása, az előítéletek megszüntetését szolgáló programok szervezése:** Helyi média intenzívebb bevonása, amely bemutatja az idősekkel kapcsolatos eredményeket, problémákat. Hasznosak az időseknek szóló állandó rovatok a helyi újságban.
- 7. Az élethosszig tartó tanulás kereteinek bővítése:** javasolt folyamatosan felmérni, az idősek körében mely képzések a legnépszerűbbek, és megvizsgálni annak lehetőségét, hogy ezen képzéseken való ingyenes vagy kedvezményes részvételt hogyan tudja az Önkormányzat részükre biztosítani (pl.: idegennyelvi képzés, internetoktatás).
- 8. Egészségügyi gondoskodás szem előtt tartása:** ennek során fontos a prevenció szemlélet további erősítése, az egészségtudatos magatartás fejlesztése, a szűrővizsgálatok további biztosítása: rendszeres érzékszervek (hallás, látás) továbbá vizelet, vércukor, vérnyomás, EKG, csontritkulás, tüdő, daganatok (pl. emlő-, méhnyak-, vastagbél-, végbél, bőr és prosztataszűrés stb.), pajzsmirigy, stb. vizsgálat. A 2010 óta szervezett **Idősbarát péntek** segítséget nyújt az idős emberek orvoshoz jutásának megkönnyítéséhez.

Fontos a gyógyító, illetve az egészséget támogató szolgáltatások igénybevételéhez való hozzáféréstől való tájékoztatás az egészségügyi ellátórendszer szolgáltatásainak megismertetése érdekében, valamint a rehabilitációs eszközök kölcsönzési lehetőségéről információ biztosítása.

Fontos az idős korosztály speciális igényeinek megfelelő egészségmagatartás feltételeinek biztosítása: a korosztályi és az egyéni sajátosságokhoz igazodó sportolási lehetőségek biztosítása: úszás, gyógytorna, séta, sporteszközök használata.

A mentális egészség megőrzése: az életkor előrehaladtával mind nagyobb arányban találunk érintetteket. A tartós hangulati zavartól, depressziós állapottól szenvedők fogékonyabbak a különböző megbetegedésekre, ugyanakkor kevésbé képesek szociális helyzetük javítására. Szükség van a társas kapcsolati háló kiterjedtségének megőrzésére, továbbfejlesztésére az elmagányosodás csökkentése érdekében. Az egyedül maradó, társát elvesztő idősök lelki gondozására megfelelő programokat kell szervezni. Hangsúlyt kell helyezni a depresszió megelőzése érdekében az időskorra való felkészülésre, az idősök aktivizálására.

9. Speciális tanácsadás szervezése: a táplálkozási, a folyadékbevitel, mennyiségi- és minőségi változtatásokról tanácsadások szervezése is szükséges.

10. Idősök biztonságának javítása: szükség van rendszeres időközönként, felvilágosító, tanácsadó fórumok szervezésére az idősök számára, hiszen az idős lakosság a bűnelkövetések szempontjából fokozott veszélynek kitett csoport. Ezért fontos az egyéni biztonság, a saját tulajdon védelmében történő segítségnyújtás. Emiatt szükséges az idősök figyelmét felhívni az őket fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, ezek kivédésére.

A stratégia mellékletében mutatjuk be a kötelező feladatokon kívül ellátott főbb többletfeladatokat, programokat az ellátást nyújtó szervezet megnevezésével.

A Józsefvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete éves költségvetésében finanszírozza az idősek ügyéhez kapcsolódó feladatokat ellátó intézményeket és gazdasági társaságokat. Az intézmények az éves munkatervükben, a gazdasági társaságok üzleti tervükben – a megvalósíthatási lehetőségek függvényében – konkrét feladatokat ütemeznek be stratégia célkitűzések megvalósítása érdekében.

A következő táblázatban bemutatjuk a kötelező feladatokon kívül ellátott főbb többletfeladatokat, programokat az ellátást nyújtó szervezet megnevezésével és a 2012. évi résztvevők számának megnevezésével, külön kiemelve a 65 év felettek számát.

Annak érdekében, hogy a jelenlegi helyzetet minél pontosabban bemutathassuk, + jellel az 2013.I. 1-jétől 2013. V. 1-jéig terjedő időszakra vonatkozó adatok szerepelnek.

A kötelező feladatokon kívül ellátott többletfeladat, program megnevezése	Feladat-ellátási forma és az ellátást nyújtó megnevezése	Az önkormányzat szerepe a megvalósításban	Igénybevevők száma	
			Összesen	65+
egészségügyi	Józsefvárosi Egészségügyi Szolgálat	fenntartó	napi 1300 fő	650 fő
Idősbarát péntek	Őszirózsa Gondozó Szolgálat		151	151
gyógyfürdő, gyógymasszázs			200	180
szociális		fenntartó		
étkeztetés			727	232
segélyezés +			560	96
lakásfenntartási támogatás +			1390	172
adósságkezelés +			184	23
LÉLEK – Program +		60 éves korig kapcsolódnak be az itt élők	23	-
téli időjárás elleni védekezés +		fűtőtestek biztosítása	44	13
szeretethíd –	önkéntesek az Őszirózsa Gondozó Szolgálatnál		szervezés alatt	

kulturális, sport	Józsefvárosi Közösségi Házak Kft. Őszirózsa Gondozó Szolgálat Józsefvárosi Gyermek Üdültetéséért Kft.	fenntartó		
kirándulások	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	270	210
üdülések	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	210	181
színház, mozi, hangverseny	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	200	152
kiállítások, előadások	Őszirózsa Gondozó Szolgálat Józsefvárosi Közösségi Házak Kft.	fenntartó	185	150
kézműves foglalkozások	Őszirózsa Gondozó Szolgálat Józsefvárosi Közösségi Házak Kft.	fenntartó	150	110
torna	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	100	65
vers- és prózaelőadások	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	85	72
fodrász	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	150	117
pedikűr	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	155	123
gyógymasszázs	Őszirózsa Gondozó Szolgálat	fenntartó	95	72